

A87/29 CO:2062602

22 september 1987.

CHINEES CP-CONGRES STAAT VOOR INGRIJPENDE BESLISSINGEN

Het naderende Dertiende Congres van de Chinese Communistische Partij (CCP) zal zich volgens de verwachtingen principieel uitspreken over goedkeuring en continuering van het beleid van hervorming en openheid. Tot nu toe heerst er in de CCP-top verdeeldheid over de voortvarendheid waarmee en de schaal waarop dat beleid wordt toegepast.

Bovendien is een vergaande verjonging van de partijleiding aangekondigd, die van grote betekenis kan zijn voor de koers die China in de komende decennia, nationaal en internationaal, zal volgen.

Uit wat er inmiddels over de voorbereidingsfase van het Congres bekend is geworden valt reeds een voorlopige balans op te maken.

CHINEES CP-CONGRES STAAT VOOR INGRIJPENDE BESLISSINGEN

De huidige aanloopfase naar het Dertiende CCP-Congres bewijst weer eens ten overvloede dat voor een communistische partij als de Chinese de voorbereidingstijd per definitie belangrijker is dan het Congres zelf. Wanneer op 25 oktober a.s. de algemene vergadering in Peking aanvangt, ongetwijfeld met veel luister en publiciteit omgeven, dan zijn de stofwolken rond de eraan voorafgegane interne schermutselingen reeds verdwenen. In feite rest de gedelegeerden dan nog slechts het eendrachtig goedkeuren van de door diverse commissies voorgekookte congresbesluiten. Ook het Dertiende CCP-Congres zal geen uitzondering vormen op die traditie. Het zal zich met een stereotiepe, haast rituele volgzzaamheid scharen achter wat thans in de partijburelen wordt geformuleerd en zich opnieuw manifesteren als een eendrachtig en besluitvaardig collectief.

Soms blijkt achteraf en langs een omweg hoe hard er in de voorfase binnenskamers om beleidspunten en formuleringen, om posities en tegenreputaties is gevochten. Een enkele keer, zoals nu, dringt al tijdens de voorbereiding het gerucht van elkaar aftroevende partijstromingen door tot de buitenwereld, ofwel omdat het geintriger is uitgelekt, ofwel omdat de publiciteit opzettelijk werd gezocht ter beïnvloeding van besluitvormingsprocessen. Bekend is dat met name Chinese partijfacties zich nogal eens van het afgeven van dergelijke signalen bedienen als wapen in hun onderlinge strijd.

De actuele berichtgeving over en vanuit de Volksrepubliek, zowel in de Chinese media als in de Westerse, is doorspekt van de signalen, interpretaties en speculaties ten aanzien van het naderende congres. Behalve met het aperte verschijnsel van interne tegenstellingen heeft dat stellig evenzeer te maken met het vitale belang van het Dertiende CCP-Congres voor de totale koers van China in de komende decennia. Daarbij staat nu wel vast dat het Congres in de formele beoordeling van het sinds 1978 ingezette en in 1982 herbevestigde moderniseringsbeleid zal laten doorklinken dat de ontwikkeling van hervormingen en openheid geen terugweg meer kent. Maar tevens zal, na de nu onvermijdelijke aflossing van de oude garde aan de hoogste top door jongeren, blijken of de nieuwe leiding tengevolge van een compromis van meet af aan alweer een conservatief blok aan het been heeft meegekregen.

Ofschoon zowel het tempo als de intensiteit waarmee de politiek van hervormingen en openheid werd doorgevoerd, in de afgelopen anderhalf jaar door de behoudende krachten in het regime nadrukkelijk werd bekritiseerd, zijn er geen tekenen die nu al wijzen op een afzwakking van die koers. Het uiteindelijk falen van aanhoudende pogingen in die richting, begin dit jaar nog goed voor strubbelingen die leidden tot onder meer HU Yaobang's aftreden als partijleider en tot een tijdelijk overwicht van diens conservatieve critici, is kennelijk te danken aan DENG Xiaoping. Die heeft met zijn openlijke keuze voor 'ideologische zuiverheid als de grens van iedere politieke hervorming' de toekomstige lijn inmiddels uitgestippeld. Hoe sterk die lijn verbonden is met DENG's persoon bleek nog eens toen hij recent tot tweemaal toe het ontwerp van het partijverslag over de voorbije vijf jaar als te weinig pro-hervorming afkeurde. Het door het Congres goed te keuren verslag had aanvankelijk blijkbaar te duidelijk de sporen gedragen van behoudzuchtige ijveraars uit de sector partijpropaganda, maar is ondertussen weer aangepast aan de visie van DENG. Inmiddels is, naar verluidt, overeenstemming bereikt over versnelde, structurele economische veranderingen en over opruiming van systeempolitieke

belemmeringen voor de economische ontwikkeling als geheel. Onder een dergelijke opruiming moet zeker begrepen worden wat ongeveer anderhalf jaar geleden reeds als een punt van politieke hervorming werd bepleit: een verdere scheiding van staats- en partijmacht op economisch gebied. Door inachtneming van de gegeven ideologische afbakening zal een dergelijke ontwikkeling dus nooit mogen uitmonden in een ontkenning van de Marxistische grondbeginselen of een aantasting van het primaat van de CCP in staatszaken.

Alles wat straks, eind oktober begin november, onder het agendapunt "verjonging van de partijtop" zal blijken te vallen, heeft in de huidige aanloopfase al voor meer publiciteit gezorgd dan de uit te zetten koers. In feite draait het steekspel van de herbezetting van een aantal CCP-bestuurszetels vooral om het aftreden van een handvol hoogbejaarde prominenten. Centraal staat DENG Xiaoping (83), die weliswaar aankondigde zich te zullen terugtrekken uit twee van zijn drie topfuncties in de partij*, maar die ook zonder in een partijorgaan zitting te hebben nauwelijks aan invloed - ten gunste van modernisering binnen de gestelde grenzen - zou inboeten. Voor het groepje tachtigers dat nu nog hoge partijfuncties bekleedt van waaruit het hervormingen en openheid kan proberen af te remmen, zou het in politiek opzicht meteen afgelopen zijn wanneer het die positie verliest. Met CHEN Yun (82) en LI Xiannian (81, tevens President van de Volksrepubliek) gaat het fysiek toch al niet goed, PENG Zhen (85, tevens Volkscongresvoorzitter) en BO Yibo (80) hebben al evenmin erg veel te verwachten van het post-congres tijdperk.

Met betrekking tot de bezetting van de openvallende plaatsen schijnen de veteranen in samenwerking met jongere conservatieve geestverwanten zich te hebben ingespannen om hun dreigende verlies aan invloed tijdig gecompenseerd te krijgen. Zo werd bijvoorbeeld bekend dat vanuit deze kring kortgeleden zware pressie was uitgeoefend op een aantal "progressieve" intellectuelen, met het doel hen tot "vrijwillige" uittreding uit de partij te bewegen. Bovendien zouden sommige oudjes hebben willen bedingen dat hun plaatsen in de leiding door geestverwanten, liefst familieleden, werden ingenomen. De laatste berichten uit China suggereren dat de behoudende sector binnen de CCP bij dergelijke pogingen om ook na het Congres nog invloed te houden, in elk geval niet over de gehele linie succesvol is geweest. De druk op de intellectuelen had een averechtse uitwerking: de meesten weigerden botweg en de publiciteit rond de affaire stelde de initiatiefnemers van de actie in een bijzonder kwaad daglicht. Daarnaast werden enkele prominente conservatieven uit het bolwerk partijpropaganda, alsook de zoons van onder meer CHEN Yun en BO Yibo bij voorverkiezingen niet eens als gedelegeerden voor het Dertiende CCP-Congres aangewezen.

Gedurende de achterliggende zomermaanden heeft de Chinese partijtop, eerst vijf weken lang in de badplaats Beidaihe ten oosten van Peking en nadien in de hoofdstad zelf, met DENG Xiaoping in een centrale rol, gewerkt aan de voorbereiding van het Congres. Bij alle schermutselingen die dat met zich mee gebracht heeft, valt niet te verwachten dat een der beide stromingen binnen het bewind de andere zijn wil heeft weten op te leggen. Daarvoor is in het voorbije voorjaar te duidelijk gebleken dat de werkelijke machtsverhoudingen in China zelden of nooit corresponderen met wat daarvan aan de buitenkant zichtbaar wordt.

---

*DENG is lid van de Vaste Commissie van het Politburo, Voorzitter van de Centrale Adviesraad van het CCP-CC en Voorzitter van de Militaire Commissie van het CCP-CC. Alleen de laatstgenoemde functie zou hij willen aanhouden.